

Dr. RAKVÁCS JÓZSEF:

FÖLDJOGI JOGALKOTÁS EGY BÍRÓ SZEMSZÜGÉBŐL

Ahogy hallgattam a tisztelt Kollégák hozzászólását, az az érzésem, hogy a föld-kérdés vitájából mi sem /már mint a bíróságok sem/ vonhatják ki majd magukat. Ha a törvény végrehajtásánál az érdekelt felek, vagy a hatóságok nem tudnak egységes álláspontra jutni, a jogalkotó - feltehetően - a vita eldöntését a bíróság hatáskörébe utalja: Ezt azért feltételezem, mert az elmúlt hónapok felgyorsult jogalkotási folyamatában azt tapasztaltuk, hogy az utóbbi évtizedekben soha nem látott mértékben bővítették a bíróságok hatáskörét.

Amíg az ötvenes, vagy még a hatvanas évek szabályozása is arra törekedett, hogy a vitát közvetlen helyben, pl. a munkahelyen vagy a helyi tanácson döntsék el, addig mára alaposan megfordult a helyzet. Olyan vitát is a bíróság hatáskörébe utaltak, ami - nézetem szerint - nem oda való.

Nehezen tudom megérteni, ha egy egyesület hoz egy határozatot és azt az egyesület tagja megtámadja, akkor azt miért a megyei, illetve a Legfelsőbb Bíróságnak kell elbírálnia.

Ha ma egy jogszabálytervezet készül, az arra illetékesek szakmai szempontból szinte ízekre szedik, de amikor a tervezet végén az áll, hogy pl. a határozat felülvizsgálatát a bíróságtól lehet kérni, akkor ezzel szinten mindenki egyetért. Ez az egyhangú egyetértés számunkra igen nagy megtiszteltetés, és nem is kívánjuk a ránk bízott feladatot elhárítani, de nem győzzük hangoztatni, hogy a bírói ítélkezésből ránk háruló terheknek egyre kevésbé tudunk eleget tenni. Az ok nagyon egyszerű. Hiányoznak a tárgyi

feltételek. Ezt azért bátorodom állítani, mert amióta elvégeztem az egyetemet, csak bíróságon voltam és minden szinten dolgoztam, amíg eljutottam a Legfelsőbb Bíróságra bírónak.

Aki járásbírói tárgyalásokra - még pedig a jelen levők közül ki ne járna - az láthatja, hogy milyen mostoha körülmények között dolgozunk. Az sem titok, hogy milyen az anyagi megbecsülésünk. Ez engem személy szerint azért szomorít el, mert sok kiváló jogász a bíróságon jól megtanulja a mesterségét, és utána olyan kitűnő ajánlatokat kap más szervektől, cégektől, hogy elhagyja a pályát. Bizony aki figyelemmel kíséri a Magyar Közlöny személyi részét, láthatja, hogy milyen nagy a bíráknál a fluktuáció.

Visszatérve az eredeti gondolathoz, azt mondanám: ha a föld-kérdéssel kapcsolatos vita végső soron a bíróság hatáskörébe fog tartozni, akkor én arra kérném az igen tisztelt jelen levő Kollégákat, hogy ezt ne hagyják szó nélkül. Ha Önök észrevételezik a jogszabályt, szíveskedjenek egy jó szót szólni értünk, és velünk együtt kérjék a bírói ítélkezés tárgyi feltételeinek megteremtését. Ezt azért látom szükségesnek, mert az itt elhangzott felszólalásokból kiderül, hogy igen bonyolult jogvitákról lesz szó.

Megemlíteném, hogy most tárgyalok egy ún. föld-ügyet. Egyik nagyvárosban társasházat építettek és a földnyilvántartás hiányossága miatt évek óta pereskednek. Azt akarják tisztázni, hogy az épület milyen részben épült - tévedésből - állami tulajdonban levő, és milyen részben személyi tulajdonban levő földterületen. Egy ilyen viszonylag kis földrészlet miatt már igen terjedelmes bizonyítást fogantatosítottunk, de még egyelőre semmire sem jutottunk. Képzeljük el, mi lesz, ha a tisztázandó kérdések számtalan, hatalmas földterületekre vonatkoznak.

Az idő rövidsége miatt még egy kérdést tömören elmon-

danék. Ióth Lajos kollégám volt szives emliteni azt a véleményét, hogy az 1987-es földtörvény túl sokat "markol" és olyan kérdést is szabályoz, ami nem oda való. Én elhiszem, hogy a jogalkotás szempontjából egyaránt ingatlan a szántóföld, az erdő, az állami tulajdonban levő lakóépület és az irodaház. A gyakorlatban azonban ezek valahogy nem azonos életviszonyokhoz tartoznak. Pl. Ünök mondták, hogy a termőföldnek nincs forgalma, nincs piaci értéke. Ugyanezt nem lehet elmondani a lakóingatlanokra, mert ezeknek van forgalma, és értékük is rohamosan emelkedik.

Az eltérést indokolhatnám a végrehajthatóság lehetőségeivel is. A törvény pl. mondhatja azt, hogy 750 ezer hektár termőföld tulajdoni és használati viszonya a mezőgazdasági év végével megváltozik. Ez a rendelkezés végrehajtható. De ezt nem lehet mondani 750 ezer tanácsi bérletre, mert a lakókat nem lehet kihelyezni, a tulajdonjogot nem lehet senkire ráerőltetni stb. Szóval én helyesebbnek látnám, ha a leendő földtörvény a föld kérdést szabályozná és nem térne ki a lakóépületekre, a nem lakás céljára szolgáló helyiségekre stb.